

Kontrollenheten
 Håkan Jonsson
 Tfn: 036-15 58 16
 Mobilnr: 070-556 21 49
 Fax: 036-71 80 44
 E-post: hakan.jonsson@jordbruksverket.se

Klassificeringsverksamheten 2012

1. Kontrollredovisning

Statens Jordbruksverk ger ut detaljregler för klassificering av slaktkroppar, kontrollerar hela systemet och certifierar slakteriernas klassificerare. Jordbruksverks klassificeringsgrupp ansvarar för kontrollen av systemet. Under året har Anders Eriksson, Håkan Jonsson (samordnare) och Kenny Persson ingått i klassificeringsgruppen. Årsrapporter med klassificeringsstatistik finns på hemsidan [www.jordbruksverket.se/handel/kött, mjölk och ägg/köttklassning/statistik](http://www.jordbruksverket.se/handel/kött,mjolk_och_agg/kottklassning/statistik). Regler, broschyrer och filmer/DVD som beskriver systemet kan beställas på Jordbruksverkets hemsida eller av klassificeringsgruppen. Målsättningen för kontrollarbetet är att uppfylla de minimikrav som EU ställer. Klassificeringssystemet ska ge ett korrekt underlag för handel med slaktkroppar och avräkning till djurleverantörerna för slaktkroppar från djur slaktade vid alla landets kontrollslakterier. De slakterier som endast slaktar och styckar egna djur kan efter ansökan få dispens från klassificeringsreglerna. Alla i gruppen har utfört kontroller, deltagit i utbildning av klassificerare och informerat berörda parter som t.ex. slaktdjursproducenter och styckningsfirmor om systemet.

Kontrollen har omfattat två oanmälda kontrollbesök per kvartal för de större slakterierna, 17 slaktlinjer för nöt och 12 slaktlinjer för svin. De något mindre kontrollslakterierna, 14 slaktlinjer för nöt och 7 slaktlinjer för får har kontrollerats minst en gång per kvartal. De minsta slakterierna som omfattats av klassificeringskontroller 22 stycken har besökts minst en gång per år. Några kontrollslakterier för ren av de 13 som finns och några styckningsföretag har också besökts under året. 20 små slakterier som endast slaktar och styckar egna djur har dispens från klassificeringsreglerna. Klassificeringssystemet har vad gäller nöt och får fungerat bra under året som gått.

Totalt under 2012 har 353 stora slaktlinjer kontrollerats varav 250 gällde nötkreatur med i medeltal 40 kontrollerade slaktkroppar eller ungefär 2 % av totala antalet slaktade nötkreatur. Vid 144 inspektioner har slaktkroppar av får kontrollerats och 139 inspektionsprotokoll för klassificering av grisslaktkroppar har upprättats. 31 kontrollbesök (8 varav 18 gällde nöt och 13 får) har lett till vidare åtgärder som återbesök samt vidareutbildning av berörd klassificerare. Två kontrollbesök har varit begärda kontroller och två arbetsdagar har använts för besök på styckningsanläggningar. Sammanlagt har under 2012 för nöt, får och gris upprättats 81 putsningsprotokoll.

2.1 Utbildning

Inspektörerna har genomfört två samtrimningsövningar. Medverkan vid informationsträffar främst för lantbrukare har tagit 4 arbetsdagar i anspråk. Utbildningsprogrammet för nya klassificerare har genomförts under året med god hjälp av klassificerarna i Kalmar där praktiken på referensslakteri och även momentet svinklassificering har genomförts. Den teoretiska delen genomfördes på slakteriet Lövsta utanför Uppsala och slutkursen genomfördes i Linköping. Ett fyrtiotal nya klassificerare har därefter kunnat godkännas.

2.2 EU-kontroll

Medverkan i EU:s klassificeringskommitté har omfattat två dagar för sammanträde i Bryssel och 5 dagar för medverkan i inspektion i Belgien och Luxemburg.

3. Utveckling

För att utveckla systemet har Jordbruksverket ett rådgivande branschråd, klassificeringsrådet, som under perioden har träffats en gång. Följande utdrag ur protokollet från mötet beskriver aktuella frågeställningar.

Brysselmöten ”På mötet för slaktkroppar av nötboskap 2012-03-14 framkom att kommissionen diskuterar definitioner av vad som skall räknas som vuxna nöt där kommissionen vill slopa regeln om minst 300 kg levande vikt. Man har inför nya CAP-reformen som är tänkt att genomföras 1 jan 2014 föreslagit en ändring till 8 månader ett förslag som Sverige stöder. Vidare diskuterades vem som ska besluta om detaljer i klassificeringsförordningarna där vissa länder som Sverige föredrar att detaljerna finns i kommissionsförordningen och där andra länder vill ha oförändrad ordning vilket innebär att det finns en detaljerad rådsförordning vilket i sin tur innebär att förutom rådet även EU-parlamentet skall godkänna eventuella detaljändringar i framtiden. På mötet för svinslaktkroppar 2012-04-17 redogjordes för den nya rutinen att medlemsländerna i likhet med nöt och får skall lämna årlig rapport om utförd kontroll. Arbetet med att få till ett regelverk där man kan ha tomograf istället för dissektion av svinslaktkroppar som grund för köttprocentekvationen fortsätter. Arbetet verkar komma att ta lång tid då många viljor och många detaljer ska passas ihop. Ett nytt COST-projekt har startat där vetenskapsmän från de olika medlemsländerna ska arbeta fram och ge förslag på förbättrade klassificeringsmetoder vilket inte förkortar processen men som kan vara ett långsiktigt bra sätt att arbeta med att förbättra klassificeringsmetoder.

- Årsstatistik** Klassificeringsstatistik för 2011 presenterades. Det påpekades att antalet i kategorin Yngre Tjur i stort sett är oförändrat sedan kategorin infördes för 10 år sedan vilket kan vara en av delförklaringarna till att svenskt kött ibland beskrivs vara kvalitetsmässigt ojämnt. Årsrapporten har som tidigare år publicerats på jordbruksverkets hemsida.
- Utbildning** Utbildningen av nya klassificerare har genomförts i enlighet med det fastställda utbildningsprogrammet. Platsen för grundkursen med 43 deltagare var Lövsta Uppsala. Svinkurs med 21 deltagare har genomförts i Kalmar/Jönköping. Kalmar har ersatt Skara som utbildningsslakteri och ett trettiotal personer har hittills genomfört delmomentet referensslakteri under god handledning av Kalmarslakteriets klassificerare. 37 deltagare gick slutkursen i Linköping. Kvaliten på deltagarna har varit hög och jämn vilket bådar gott inför framtiden. När nya större förändringar i klassificeringssystemet beslutas exempelvis nya kategoridefinitioner eller ändrade lagar bör en obligatorisk kursrunda genomföras innan datum för reglernas ikraftträdande.
- Projekt** Handdatorprojektet fortsätter och befinner sig i upphandlingsskedet. Roger Olsson initierade en diskussion om huruvida det är dags för nya svinekvationer. Rådet enades om att Jordbruksverket till nästa sammanträde tar fram ett beslutsunderlag med tidsplan och kostnader för ett formellt test enligt EU-regelverket för att eventuellt ta fram nya ekvationer för svinklassificeringsinstrumenten.
- Konsultutredning** En av jordbruksverket beställd utredning av klassificeringsverksamheten bekostad av branschmedel har genomförts av konsultföretaget CapGemini. Bakgrunden är den av Nutek angivna kostnaden 36 miljoner kronor för klassificeringsjournal som till en del är att betrakta som en administrativ börda för företagen. Detta definieras som kostnader som kommer av myndighetskrav utöver vad som föreskrivs i kommissionsförordningar och lagar. Rådet har tidigare haft upp Nuteks utredning, se tidigare protokoll från rådets möten. Cap Geminis utredning utmynnade i sju prioriterade förslag och fem ej prioriterade. Jordbruksverkets ledning har i GD-beslut beslutat genomföra de prioriterade förslagen och inte gå vidare med de ej prioriterade, vilket resulterat i en skrivelse till departementet 2010-05-04. Departementet har efterfrågat kompletterande material och har därför tillsänts utredningen samt klassificeringsrådets protokoll tre år bakåt i tiden. Departementet har skiftat person beträffande vem som ska hantera verkets skrivelse.

Ett av de prioriterade förslagen var att utveckla webbtjänst för de mindre slakterierna för veckovis rapportering till Jordbruksverkets slaktregister.

Projektet har resulterat i att webbtjänsten är sjösatt och slakterierna har nu möjlighet att rapportera enligt tjänsten. Handdator för klassificeringsinspektörerna var också prioriterat liksom målet att inspektionsfrekvensen i kontrollen skall ligga i nivå med EU:s minimikrav.

Utvecklingen av samarbetet med övriga tillsynsmyndigheter i Norden fortsätter. Frivillig klassificering av häst, får och ren och frivillig klassning på slakterier som slaktar mindre än 75 nöt eller 200 svin/vecka kräver en ändring av den svenska förordningen om klassificering med lags status 1956:413. I skrivelsen till departementet begärdes en ändring av förordningen.”

(Jordbruksverket har beräknat att med nuvarande EU-regler kan besparingen bli fyra miljoner per år. Detta skall också vägas mot totala nyttan för alla parter av att systemet fungerar även på mindre slakterier. Det av fårnäringen nyligen införda systemet för avelsvärdering av handjur bygger bland annat på resultat från klassificeringen. Eftersom fårslakten till allt större andel utförs på mindre slakterier skulle ett slopande av klassificeringskravet på mindre slakterier till avsevärd del slå undan benen på detta avelsvärderingssystem.)

”Svenskt Kött

Under hösten diskuterades svenskt nötköttsproduktion livligt i lantbrukspressen. Produktionsstatistik visar på minskad produktion trots ökad konsumtion och åtgärder för att vända trenden har efterlysts. Svenskt Kött har därför tagit initiativ till Nötköttslyftet som inleddes med en träff för representanter för hela värdekedjan från uppfödare till handel.

Vid rådets möte presenterades det utförliga material från Svenskt Kött. Svenskt Kött kommer att ta initiativ till att i arbetsgrupper arbeta fram förslag till system för marmoreringsbedömning, bättre sortering och jämnare kvalitet samt en förbättrad branschöverenskommelse vad gäller mörningstider och eventuellt förpackningsrutiner. I vad mån dessa arbetsgrupper kommer med förslag som påverkar klassificeringsreglerna kommer att visa sig under hösten.

Regeländringar

Ett förslag till regeländringar 1 jan 2014 delades ut. Rådets medlemmar fick i uppgift att som ett remissförfarande förbereda förslagen så att beslut kan tas vid nästa sammanträde med rådet. Nås inte beslut då förskjuts tidsplanen för genomförandet. Kan beslut tas hinner jordbruksverket med att ta fram nya föreskrifter och genomföra en obligatorisk kursrunda för klassificerarna.”

4 Klassificeringsstatistik

Klassificeringsstatistik finns som vanligt i slutet av denna årsrapport. Statistik för ren har slopats eftersom dessa frågor har överförts till Sametinget Box 582 831 27 Östersund. Vid frågor kontakta Isabella Nutti på telefon 063-15 08 50 eller 070-666 22 72. Inga stora förändringar av det statistiska klassificeringsutfallet inträffade under året.

5 Plan för kontrollen år 2013

Under 2013 kan antalet stora slakterier komma att minska och antalet småskaliga slakterier öka något i antal. Antalet svinslaktlinjer kan komma att minska till följd av minskad produktion. Nötslakten förväntas bli oförändrad. Utrymme för en ökad fårproduktion finns under förutsättning att de statliga vargarna helt står för sina kostnader. Arbetet med att kontrollera och dokumentera klassificering och putsning av slaktkroppar kommer att fortsätta med oförändrad intensitet. För många av de mindre och medelstora slakterierna ökade under 2012 antalet slaktade djur. Detta faktum tillsammans med en riskbedömning som gjorts i samband med planeringen för 2013 innebär att antalet slaktlinjer för nöt eller gris med två besök per kvartal kommer att vara 30 vid årets början och antalet slaktlinjer med besök en gång per kvartal kommer att vara 22. Antalet slakterier som skall besökas en gång per år är 32. Utbildning av nya klassificerare av renslaktkroppar kommer att pågå under året. Under året planeras att i samarbete med Danmark och Norge utföra dissektionsförsök i Norge samt utnyttja den danska portabla röntgentomografen med målet att i slutet av året programmera slakteriernas svinklassningsinstrument med nya beräkningsformler för beräkning av svinslaktkropparnas köttprocent. Deltagande i test av automatisk klassificeringsmaskin för nötslaktkroppar i Irland kommer också ta i anspråk några arbetsveckor liksom övertagandet av arbetsuppgiften att kontrollera den prisrapportering de stora slakterierna lämnar till marknadsenheten. Det nordiska mötet för klassificeringsinspektörer som genomförs vartannat år kommer under våren att genomföras i Danmark. Upphandlingsarbetet av handdatorer som redan avbrutits två gånger på grund av ofullständigt upphandlingsunderlag, svårigheter med att upprätta ett fullständigt upphandlingsunderlag och oklar finansiering kan komma att återupptas med ett förändrat upplägg. Under hösten inleds också arbetet med förnyring och eventuell förändring av samordningsrollen för klassificeringskontrollen.